

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
DARBO GINČŲ KOMISIJŲ DARBO
ORGANIZAVIMO SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, tel. (8 5) 260 3756, faks. (8 5) 213 9751, el. p. info@vdi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163
Skyriaus duomenys: Aguonų g. 4, 03213 Vilnius.

**DARBO GINČŲ KOMISIJŲ VEIKLOS APŽVALGA
UŽ 2019 METŲ I-ĄJĮ PUSMETĮ**

Gauta prašymų	3733
Išnagrinėta prašymų (su perėjusiais iš praėjusių metų)	3565
Priimta sprendimų dėl reikalavimų iš viso	4434
Prašymas tenkintas	1611
Prašymas tenkintas iš dalies	438
Prašymas atmestas	635
Patvirtinta taikos sutartis	667
Atsisakyta nagrinėti, nesant DGK kompetencijos	196
Atsisakyta nagrinėti, nes reikalavimai jau buvo nagrinėti DGK ar teisme	13
Byla nutraukta, ieškovui atsisakius visų reikalavimų posėdžio metu	70
Atsisakyta nagrinėti, ieškovui atsisakius visų reikalavimų iki posėdžio	630
Atsisakyta nagrinėti dėl praleisto kreipimosi termino	174
Išnagrinėtuose prašymuose keliami klausimai	4434
Dėl darbo užmokesčio	3382
Dėl darbo sutarties sąlygų	67
Dėl drausminės atsakomybės	22
Dėl žalos atlyginimo (materialinės atsakomybės)	218
Dėl atleidimo iš darbo teisėtumo	329
Dėl neturtinės žalos	134
Dėl baudų paskyrimo	58
Dėl nekonkuravimo ir konfidencialumo susitarimų	12
Dėl diskriminacijos darbe	4
Dėl nušalinimo nuo darbo teisėtumo	5
Kolektyvinis ginčas dėl teisės	15
Dėl ikisutartinių santykių	1

Dėl minimalaus darbo užmokesčio už kvalifikuotą darbą mokėjimo	38
Kiti	74
Ieškovas darbuotojas	3540
Ieškovas darbdavys	193

Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriuje veikiančios darbo ginčų komisijos (toliau – DGK) per 2019 m. I pusmetį gavo 3733 prašymų dėl darbo ginčų nagrinėjimo. Pastebėtina, kad prašymų aptariamam laikotarpiu gauta 12,5 proc. daugiau, nei per 2018 m. I pusmetį (3319), taip pat 18,6 proc. išaugo prašymuose keltų ir išnagrinėtų reikalavimų skaičius: 2019 m. I pusmečiu priimta sprendimų dėl 4434 reikalavimų, o 2018 m. I pusmetį – dėl 3739. Vidutiniškai per 2019 m. I pusmetį kiekviena DGK išnagrinėjo po 188 prašymus, per mėnesį – 32 prašymus.

Per 2019 m. I pusmetį didžiausias krūvis teko VDI Kauno DGK, jos vidutiniškai išnagrinėjo po 238 prašymus. VDI Vilniaus DGK vidutiniškai išnagrinėjo po 215 prašymų, Klaipėdos – po 148 prašymus, Šiaulių – po 141 prašymą, Panevėžio DGK – po 180 prašymų. VDI Telšių DGK išnagrinėjo 229 prašymus, Alytaus – 138 prašymus.

Dėl didėjančio darbo ginčų skaičiaus, nuo 2019 m. liepos 1 d. įsteigta dar viena Vilniaus VII DGK. Šiuo metu Lietuvoje veikia 20 DGK: Vilniaus teritoriniame skyriuje veikia 7 DGK, Kauno – 4 DGK, Klaipėdos – 3 DGK, Šiaulių – 2 DGK, Panevėžio – 2 DGK, Alytuje ir Telšiuose – po vieną DGK. Utenos, Marijampolės, Tauragės regionus aptarnauja atitinkamai Panevėžio, Kauno ir Šiaulių darbo ginčų komisijos.

Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, išlieka tendencija, kad absoliuti dauguma prašymuose keliamų reikalavimų yra dėl darbo užmokesčio ir su juo susijusių sumų išieškojimo. Tokių reikalavimų gauta 3382 (net 20 proc. daugiau, nei 2018 m. I pusmečiu), kas sudaro 76 proc. visų per 2019 m. I pusmetį gautuose prašymuose keliamų reikalavimų. Lygiai toks pat procentas reikalavimų dėl darbo apmokėjimo problemų buvo ir 2018 m. I pusmetį. Palyginti su 2018 m. I pusmečiu, šiek tiek (5 proc.) sumažėjo reikalavimų dėl darbo sutarties sąlygų; beveik 15 proc. mažiau buvo gauta reikalavimų dėl darbo ir poilsio laiko. Padidėjo reikalavimų dėl atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu – jų gauta beveik 24 proc. daugiau, nei per 2018 m. I pusmetį; perpus daugiau gauta prašymų dėl nekonkuravimo susitarimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo; 18 proc. daugiau gauta prašymų dėl baudos už DGK sprendimo nevykdymą; daugiau nei dvigubai padidėjo prašymų dėl kolektyvinių darbo ginčų dėl teisės nagrinėjimo.

Taigi, asmenys vis dažniau naudojami teise kreiptis į DGK su klausimais pagal nuo 2017 m. liepos 1 d. galiojančio Darbo kodekso papildytą DGK kompetenciją – viso per 2019 m. I pusmetį tokių reikalavimų gauta 638 ir tai yra net 68 proc. daugiau nei per 2018 m. I pusmetį.

Analizuojant DGK gautus prašymus, susijusius su minėta papildyta kompetencija, pažymėtina, kad kaip ir 2018 m. dažniausiai asmenys kreipėsi dėl atleidimo iš darbo pripažinimo neteisėtu – tokių reikalavimų gauta 329 (tai yra 11 proc. daugiau nei 2018 m. II pusmetį, kada buvo gauta 295 tokie reikalavimai). Daugiausia reikalavimų pareikšta dėl atleidimo iš darbo pagal DK 58 straipsnį (141 reikalavimas), 72 reikalavimai pateikti dėl atleidimo iš darbo teisėtumo pagal DK 55 straipsnį, 41 reikalavimas pareikštas dėl atleidimo iš darbo teisėtumo pagal DK 57 straipsnį, 27 reikalavimai pateikti dėl atleidimo iš darbo teisėtumo pagal DK 36 straipsnį, 11 reikalavimų pateikta dėl atleidimo iš darbo teisėtumo pagal DK 54 straipsnį. Reikalavimai dėl atleidimo iš darbo teisėtumo sudaro 7,4 proc. visų 2019 m. I pusmetį gautų reikalavimų (2018 m. II pusmetį sudarė 7,5 proc.) ir apie 60 proc. visų 2019 m. I pusmetį *pagal naująją kompetenciją* gautų reikalavimų. Apie 22 proc. visų reikalavimų dėl atleidimo iš darbo tenkinta, tai reiškia, kad maždaug kas ketvirtas kreipimasis dėl neteisėto atleidimo iš darbo pasitvirtino. Pažymėtina, kad daugiausia darbo ginčas dėl atleidimo iš darbo teisėtumo buvo išspręstas sudarant taikos sutartį (patvirtinta 106 taikos sutartys), taip pat nemažai reikalavimų dėl neteisėto atleidimo buvo atmesta (87 priimti sprendimai

atmesti reikalavimą kaip nepagrįstą), 30 atvejų, kai ieškovas atsisakė pareikšto reikalavimo iki darbo ginčų komisijos posėdžio ar posėdžio metu.

Taip pat pareikšti 134 reikalavimai dėl neturtinės žalos atlyginimo (52 reikalavimais daugiau nei 2018 m. II pusmetį), jie sudaro 3 proc. visų 2019 m. I pusmetį gautų reikalavimų (kiekis, palyginti su 2018 m. II pusmečiu, padidėjo 0,9 proc.) ir apie 24 proc. visų 2019 m. I pusmetį pagal naująją kompetenciją gautų reikalavimų. Paminėtina, kad apie 43 proc. šių reikalavimų buvo atmesta, nenustačius neturtinei atsakomybei kilti būtinų sąlygų, apie 39 proc. ginčų dėl šio reikalavimo baigėsi taikos sutartimis (patvirtintos 47 taikos sutartys), apie 11 proc. šių reikalavimų buvo tenkinta arba tenkinta iš dalies, apie 6 proc. atvejų, kai ieškovas atsisakė pareikšto reikalavimo iki darbo ginčų komisijos posėdžio ar posėdžio metu.

Asmenys taip pat kreipėsi ir dėl baudų skyrimo darbdaviui nevykdant darbo ginčų komisijos arba teismo sprendimo ar nutarties – gauta 58 reikalavimai (15 reikalavimų daugiau nei 2018 m. II pusmetį), apie 58 proc. tokių reikalavimų tenkinta.

Taipogi į DGK buvo kreiptasi dėl nekonkuravimo ir konfidencialumo susitarimų vykdymo (12 reikalavimų), 4 reikalavimai dėl diskriminacijos darbe (2 iš jų išspręsti taikos sutartimis), dėl nušalinimo nuo darbo teisėtumo (5 reikalavimai), dėl kolektyvinių ginčų sprendimo (15 reikalavimų), kitais su naująja DGK kompetencija susijusiais klausimais.

Vertinant bendrą pagal naująją DGK kompetenciją pateiktų reikalavimų statistiką, paminėtina, kad apie 23 proc. tokių reikalavimų 2019 m. I pusmečiu buvo tenkinta (kartu su tenkintais iš dalies), apie 29 proc. ginčų baigėsi taikos sutarčių tarp šalių sudarymu ir apie 26 proc. reikalavimų atmesta. Pažymėtina, kad beveik visose kategorijose, susijusiose su naująja DGK kompetencija, pareiktų reikalavimų skaičius, palyginti su pareikštais 2018 m. II pusmetį, padidėjo.

Per 2019 m. I pusmetį buvo visiškai patenkinti 1611 reikalavimai (iš visų gautų), 438 prašymai patenkinti iš dalies ir tai bendrai sudaro 46 proc. visų išnagrinėtų prašymų (2018 m. I pusmetį tokie reikalavimai sudarė 43 proc.). 635 reikalavimų, t. y. 14 proc. nuo visų priimtų sprendimų, buvo atmesta (procentine išraiška lygiai tiek pat, kiek ir 2018 m. I pusmetį). 70 atvejais, bylos nagrinėjimas buvo nutrauktas, ieškovui atsisakius visų reikalavimų posėdžio metu (1,6 proc. visų gautų reikalavimų). 1013 reikalavimų atsisakyti nagrinėti dėl: praleisto kreipimosi termino (174); ieškovui atsisakius visų reikalavimų iki posėdžio (630); nesant DGK kompetencijos (196) ar dėl to, kad pareikšti reikalavimai jau buvo nagrinėti DGK ar teisme (13). Tokie sprendimai bendrai sudaro 23 proc. visų 2019 m. I pusmetį priimtų sprendimų. Palyginti su 2018 m. I pusmečiu, stebimas nežymus tokių baigčių skaičiaus sumažėjimas - 2018 m. I pusmetį reikalavimai atsisakyti nagrinėti 24,5 proc. atvejų.

Kaip ir ankstesniaisiais DGK veikimo laikotarpiais, 2019 m. I pusmetį nemažai priimta DGK sprendimų, kuriais patvirtintos ginčo šalių sudarytos taikos sutartys – tokių sprendimų buvo 667 ir tai sudaro 15 proc. visų priimtų sprendimų. Palyginti su 2018 m. I pusmečiu, procentine išraiška tokių sprendimų šiek tiek sumažėjo (2018 m. I pusmetį jų buvo 17 proc. nuo visų), tačiau kartu su kitais teigiamais darbo bylų baigties rezultatais (kai šalys susitaria tarpusavyje ir atsisakoma nuo reikalavimų nagrinėjimo iki posėdžio arba posėdžio metu) jie sudaro net 31 proc. visų priimtų sprendimų.

Pagal turimus statistinius duomenis DGK per 2019 m. I pusmetį DGK priėmė sprendimų dėl 4 380 785,54 Eur (kas yra net 45 proc. daugiau, nei per 2018 m. I pusmetį) išieškojimo: 4 325 374,5 Eur darbuotojų naudai ir 55 411,05 Eur darbdavių naudai. Paminėtina, kad palyginti su sumomis, išieškotomis 2018 m. I pusmečiu darbuotojams išieškotinos sumos aprašomu laikotarpiu žymiai (net 56 proc.) padidėjo, o darbdaviams taip pat žymiai (net 76 proc.) sumažėjo.

Pagal turimą (neoficialią) informaciją, teisme nagrinėta apie 5 proc. darbo bylų, išnagrinėtų DGK, iš jų vidutiniškai 8 proc. ieškinių tenkinami. Taigi, išlieka tendencija, kad absoliuti dauguma DGK priimtų sprendimų sutampa su teismuose priimtais sprendimais perkeltose į teismus darbo bylose.

Pasirinktinai susipažinus su DGK per 2019 m. I pusmetį darbo bylose priimtais ir surašytais sprendimais bei atlikus jų analizę, nustatyta, kad didžioji dauguma DGK sprendimų priimama faktinių aplinkybių viseto analizės ir tinkamo teisinio kvalifikavimo pagrindu.

Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus specialistai atlieka DGK išnagrinėtų darbo bylų stebėseną, vykdomas bendradarbiavimas, pasikeitimas informacija bei konsultavimasis aktualiais DK taikymo klausimais. Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus specialistai taip pat analizuoja asmenų skundų dėl DGK priimtų sprendimų ir DGK pirmininkų ir sekretorių veiksmų nagrinėjimo rezultatus, atsižvelgiant į kuriuos pastebėti tam tikri tobulintini DGK veiklos aspektai.

Atsižvelgiant į peržiūrėtas darbo bylas bei gautų skundų dėl darbo ginčų komisijų priimtų sprendimų ir DGK pirmininkų ir sekretorių veiksmų, VDI Darbo ginčų komisijų darbo organizavimo skyriaus specialistai pateikė DGK atitinkamas rekomendacijas.

Įvertinus DGK veiklą ataskaitiniu laikotarpiu, darytina išvada, kad darbo ginčų sprendimas DGK lieka ekonomišku ir efektyviu – daugiau nei 65 proc. nagrinėtų ginčų baigėsi reikalavimų patenkinimu arba taikos sutarčių tarp ginčo šalių sudarymu. Nuo 2017 m. liepos 1 d. padaugėjus DGK sprendžiamų darbo bylų kategorijų, ir toliau pastebima pareikštų reikalavimų didėjimo tendencija – 2018 m. I pusmetį gautuose prašymuose suformuluota 3739, o 2019 m. I pusmetį - 4434. Be naujų DGK teikiamų reikalavimų taip pat didėja reikalavimų dėl darbo užmokesčio bei žalos išieškojimo skaičius. Kadangi net 95 proc. atvejų darbo ginčo byloje ieškovas yra darbuotojas, toks DGK pareikštų reikalavimų skaičiaus padidėjimas rodo, kad darbuotojai vis aktyviau gina savo teises ir naudojami ikiteisminiu darbo ginčų sprendimo būdu.

Skyriaus vedėja

Irina Janukevičienė

Irina Janukevičienė, tel. (8 5) 210 4728, el. p. irina.janukeviciene@vdi.lt
Audronė Baršienė, tel. 8 695 15818, el. p. audrone.barsiene@vdi.lt